

Personlig hjælper i BPA

Klubben for Brugere og Hjælpere i Nordjylland

Løvenborgparken 151 • 9400 Nørresundby • ☎ 98 171715 • www.kbh-nord.dk

Tillykke med hjælperjobbet!

Og velkommen til et helt specielt univers! At være personlig hjælper er et job som så mange andre - og så alligevel ikke!

Du er blevet håndplukket som personlig hjælper for en bruger af BPA og skal arbejde meget tæt på og *sammen* med vedkommende!

Ethvert BPA-ansættelsesforhold er unikt, men der er nogle generelle kendetegn ved en BPA-ordning, og de gennemgås kort her i folderen.

Kært barn har mange navne

BPA er en forkortelse for Borgerstyret Personlig Assistance. Indtil 2009 hed det hjælpeordningen og den gamle betegnelse bruges fortsat. BPA og hjælpeordningen er det samme!

Hvem kan få en BPA-bevilling?

BPA gives til mennesker med et betydeligt handicap, fysisk og/eller psykisk.

Kommunen afgør, om BPA er den rette løsning for den enkelte borger med et handicap. Det er også kommunen der fastsætter, hvor mange hjælpertimer der skal være i ordningen. Denne udmåling er en sag mellem indehaveren af bevillingen og kommunen, og den er grundlaget for din ansættelse.

Arbejdsgiver eller -leder?

Personer, der har en BPA-ordning, kaldes "brugere". Brugeren kan vælge selv at være arbejdsgiver eller overdrage arbejdsgiveransvaret til en nærtstående, et privat firma eller den borgerstyrede forening "LOBPA".

I enkelte tilfælde er det forudsat, at arbejdsgiveransvaret skal overdrages til andre, og i

meget sjældne tilfælde, at en nærtstående også skal være arbejdsleder. Det kan være tilfældet, når brugerens handicap medfører, at pågældende ikke selv kan varetage opgaven.

Uanset om "din" bruger selv har det juridiske arbejdsgiveransvar, eller det er overdraget til en anden, er det brugeren, du skal forholde dig til og samarbejde med!

Brugerens ansvar og pligter

Hvis "din" bruger er arbejdsgiver, har vedkommende samme ansvar, pligter og opgaver som andre arbejdsgivere!

Det er så brugeren, der har ansvar for din lønudbetaling, vagtplanen, personaledekning ved ferier og sygdom, ansættelser, afskedigelser, arbejdsmiljø osv. Som andre arbejdsgivere kan brugeren købe sig hjælp til lønadministrationen.

Hvis brugeren har overdraget arbejdsgiveransvaret, er det formelt arbejdsgiveren, der har myndighed til at ansætte og afskedige hjælpere. I praksis bestemmer brugeren dog altid selv, hvem vedkommende ønsker at modtage hjælpen af. I nogle BPA-ordninger er den eksterne arbejdsgiver nærmest usynlig for hjælperen, i andre er den synlig og deltager f.eks i møder, ved ansættelser osv.

Det er din brugers individuelle behov og valg, der afgør, hvordan forholdene er på netop din arbejdsplads.

Brugeren i centrum!

Brugeren og brugerens behov er kort sagt hele omdrejningspunktet i BPA!

Forholdet til brugeren

Nogle brugere har det udgangspunkt, at hjælperen er brugerens "arme og ben" - andre, at hjælperen er en kammerat. Der er langt mellem yderpunkterne - ven eller

redskab - og mange brugeres behov er da også en mellemting, eller varierer afhængig af situationen.

Det er vigtigt, for et godt forhold mellem bruger og hjælper, at din rolle er klar. Det er samtidig vigtigt, du erkender, at dit arbejde er at udfylde den rolle, brugeren tildeler dig. Det er ikke din opgave at have en mening om brugerens vaner og valg!

Den erfarne bruger er som regel meget bevidst om sit behov og sine forventninger. Er du i tvivl, bør du spørge, ikke blot til dine arbejdsopgaver, men også til din rolle.

Uanset din rolle er diskretion vigtigt for de fleste brugere. Du har tavshedspligt om brugerens private forhold, vaner og gøremål.

Afhængighed

Brugeren er afhængig af dig, og den hjælp du yder! Det er derfor afgørende, at du er stabil og pålidelig. De fleste brugere forudsætter også en vis fleksibilitet, at du er indstillet på at træde til, hvis en kollega bliver syg!

Grænser

Det er nødvendigt at respektere hinandens grænser. I er sammen i mange timer og kan begge blive trætte. Det er i orden at sige fra og bede om et pusterum. Brugers behov er centralt, men det er dine basale menneskelige behov også, herunder dit behov for pauser!

Arbejdsopgaver

I mange hjælperjobs indgår både personlig pleje, forflytninger, ledsagelse og praktiske opgaver.

Arbejdsopgaverne er lige så forskellige som menneskers liv. Jo flere af døgnet timer en bruger har hjælp, i jo højere grad skal du

være indstillet på at have mange forskellige opgaver.

Der kan være tale om: pleje, forflytninger, opvask, tøjvask, rengøring, kattebakken skal tømmes, græsset slås, bilen køres, blomster pottes om, gaver pakkes ind, tøj stryges, kørestolen pumpes, eller der skal måske læses højt. Ledsagelse kan indebære: biografur (din hadefilm!), forældremøde, familiefest, begravelse, Netto i ulvetimen, skole, arbejde, skovtur, møde i grundejerforening – alt er sandsynligt!

En meget vigtig opgave er også at vente, for der er ofte mange pauser - korte og lange - hvor du skal være "fluen på væggen"!

Planlægning af vagter

Nogle brugere langtidsplanlægger vagterne, andre laver faste rulleplaner og nogle lader hjælperne selv fordele vagterne!

Kolleger

Det er sjældent, at en personlig hjælper har kollegaer på vagten! Har din bruger døgnbevilling, møder du som hovedregel din kollega "i døren" ved vagtskifte, ellers ses kollegaer oftest ved personalemøder.

Du skal være opmærksom på, at tavshedspligten også gælder mellem kollegaer. Det er kun tilladt at udveksle de informationer om din brugers private forhold, der er nødvendige, for du kan varetage til arbejde.

Netværk

Klubben for Brugere og Hjælpere i Nordjylland har til formål at skabe rum til udveksling af erfaringer og udvikling af brugere og hjælperes kompetencer, samt arbejde for gode rammer om BPA.

Klubben afholder jævnligt faglige og sociale BPA-arrangementer, og udgiver et nyhedsbrev. Klubben tilbyder vejledning om BPA og har hjemmesiden: www.kbh-nord.dk

Handicaphjælperes løn

Kommunen bestemmer, hvor mange penge brugeren har i bevillingen til løn. Enkelte brugere vælger selv at betale et tilskud til lønnen herudover, men det er et absolut fåtal, der har den økonomiske mulighed.

BPA-lovgivningen definerer, hvor mange penge kommunen - som minimum - skal bevilge til din og dine kollegaers løn. Det er temmelig kompliceret, men her er hovedprincipperne. Kommunen skal tage højde for:

- Grundløn
- Anciennitet
- Arbejdstidsbestemte tillæg
- Funktions- og kvalifikationstillæg
- Pensionsordning
- Løn under sygdom og barsel
- Barnets 1. og 2. sygedag
- Feriepenge mv.

Som udgangspunkt forudsættes, at hjælperjobbet kan varetages af ufaglærte. Kommunen skal vælge en faggruppe, som er "sammenlignelig" med handicaphjælpere, og alle elementer i brugerens bevilling til lønsum skal så beregnes, efter lønniveauet hos den valgte sammenlignelige faggruppe.

Det er altså forskelligt, fra kommune til kommune, hvorledes hjælperes løn beregnes. Nogle bruger den kommunale overenskomst for ufaglært social- og sundhedspersonale, andre overenskomsten for handicaphjælpere.

Ikke altid ufaglærte

Din bruger kan have et særligt behov, der medfører, at en eller flere hjælpere skal have en særlig faglig baggrund. I så fald skal du/I lønnes i forhold til aftalerne indenfor faget, og kommunen bevilger lønsummen herefter.

Andre generelle forhold

Enkelte kommuner anvender begrebet rådighedstjeneste. Det indebærer, at du - i et givent tidsrum - blot skal være til stede og kunne tilkaldes, hvis brugeren får behov for din hjælp. Lønnen for rådighedstjeneste er typisk mindre, end lønnen for normale arbejdstimer.

Kommunen har ikke pligt til at udmåle tilskud til særlige tillæg for overarbejde, merarbejde eller tilkald.

Hvad får du så i løn?

Det fremgår af din ansættelseskontrakt!

Ikke alene udmåler kommunerne forskelligt, men de forskellige firmaer og LOBPA aflønner også forskelligt. Din bruger bestemmer selv, hvordan lønsummen skal forvaltes. Det beror derfor på din brugers behov og valg, hvordan netop din lønftale ser ud!

Overenskomst for handicaphjælpere?

Det vil føre for vidt at redegøre for her, hvorfor overenskomsten for handicaphjælpere ikke anvendes i alle kommuner og alle ansættelsesforhold. Det er en politisk "varm kartoffel", og mange brugere og hjælpere er utilfredse!

Personalemøder og MUSamtaler

Kommunen skal tage højde for personalemøder og medarbejderudviklingssamtaler i brugerens bevilling. Det er forskelligt, hvor mange timer der bevilges til disse formål, og hvordan brugeren anvender dem.

Vil du vide mere?

På www.handicaphjaelp.dk kan du se klip fra filmen "Når mine hænder er dine" om hjælperjobbets mange sider og dilemmaer.

Klubben for Brugere og hjælpere
www.kbh-nord.dk